

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Lóczy Lajos

Forrás:

Új Nemzedék

Bp.
(Hélv)

1920. É/16
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olc)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Lóczy Lajos

Idő

"1920"

Személy

Lóczy Lajos

Meghalt egy nagy magyar és világhírű tudós. Lóczy Lajos, a geológia és összehasonlító földrajz tüneményes buvára, a jeles Ázsia-utazó tegnapelőtt az ő szeretett Balatonjának partján, Csopakon csendesen elhunyt hetvenegy éves korában. Lóczy Lajosról csak tanítványainak és barátainak kised, de annál lelkesebb csapata tudta, hogy egyike a nemzetközi tudományosság uttörő nagyjainak, egy páratlanul gazdag és hatalmas térfogatu lángelme, aki szakmájában a magyar tudományt nemcsak európai magasságra emelte, de földrajzi fölfedezéseivel és földtan-biológiai kutatásaival egyikévé vált századunk legkiválóbb géniuszainak. Lóczy Lajos nem volt reklám-tudós, aki szerény vagy kétes értékű munkásságával oly fortélyos ügyességgel tudja adminisztrálni és akadémiai nagysággá duzzasztani magát; nem volt a mi kultúréletünkben tudós-típusként szereplő konspirátor, aki tíz német könyvből íróasztalánál összeszerkeszt egy tizenegyedig rossz magyart. Lóczy kutató és tudós volt, a földtani geografia *representatív* man-je, kinek hirtelen messze kiment az ország határan túl, s akit a leghírnevebb angol, olasz és német geológusok meserük gyanánt tiszteltek. Eötvös Lóránddal és Apáthy Istvánval együtt korunkban egyik élő dokumentuma volt a magyar tudomány felsőbbrendűségének, kinek hidrográfiai megfigyelései és kutatásai olyan alapvető jelentőségűek, mint a földrajz egyéb ágaiában és vonatkozásaiban Reclusé és Ratzenhofferé. Miként Bólyai János, Fedlik Ányos István és Körösi Csoma Sándor, Lóczy is fáklyahordozója volt a kutató tudománynak, egyik csodálatraméltó ingéniuma a magyar

fajtának, amelynek fájdalmas szerelme ihlette és termékenyítette hosszú pályáján keresztül. Lóczyból semmi se volt a tudománynak

azon közmopolita szemfényvesztőiből, akik könyvesházuk vagy laboratóriumuk elvonultságában távol tartják magukat az élet érintésétől s a maguk ál-tudományos gögijében fitymálnak és becsmérelnek minden fajiságot. Ő egy életet töltött a Balaton mellett, amelyet egy monumentális monografiában ismertetett meg a külfölddel s amelyhez hasonló földrajzi, geológiai, néprajzi, botanikai, zoológiai és történelmi leírás nincs a tudományos világirodalomban. Az a szeretet, az az elmélyedés, az a mély és organikus viszony, amelylyel ő a Balaton munkatársaival feldolgozta, talán csak az Eötvös Károly remek belletrisztikájával mérhető össze. Az akaratlajai szifla susogása az ő fülének különös magyar misztikumot regélt, mint az utolsó magyar mesélőnek, a vajdának. Ezek a tiltkok az ő varázspálcájának suhintására tudományos képletekben és törvényekben szólaltak meg, miként Eötvös derűs s géniuszát örökszép regék és emlékezések szószólójává avatta.

Lóczy Lajos 1849. november 3-án Pozsonyban született régi nemesi családból. 1869–1874-ig a zürichi műegyetemen tanult. 1875-ben a nemzeti múzeum ásványtárában segédőr lett. 1877–1880-ig résztvett Széchenyi Béla gróf keletázsiai expedíciójában s a múlt század eme legnagyobb ázsiai utazásának geológiai és földrajzi eredményeivel hervadhatatlan dicsőséget szerzett a magyar névnek. Ez utazásáról írott tudományos munkáival megnyerte a Magyar Tudományos Akadémia nagy jutalmát, majd 1902-ben a párisi akadémia egyik legnagyobb díját. 1888-ban a földrajz

nyilvános rendes tanára lett a budapesti egyetemen, majd 1908-ban a király az állami földtani intézet igazgatójává nevezte ki. Nevéhez fűződik az erdélyi földgázmezők felderítése s a Balaton és vidéke geológiai és geográfiai szempontból egyaránt páratlan ismertetése. Munkáinak száma több százra rug, amiért a világ valamennyi földrajzi társulata tiszteletbeli tagjává választotta.

Lóczy az ily módon megszerzett nemzetközi összeköttetéseit Magyarország katasztrófa után arra értékesítette, hogy Olaszországban, Angliában és Amerikában a tudós világ körében Magyarország ügyének barátokat és pártfogókat nyerjen meg s mikor a Területvédő Liga megalakult, páratlan buzgalommal és odaadással látta el az elnöki tisztséget s viselte azt halála napjáig. Az integritási mozgalomnak szintén pótolhatatlan vesztesége Lóczy Lajos halála s a Területvédő Liga külön választmányi ülésben fog áldozni a nagy halott emlékének. Tanítványai és munkatársai sorába tartozik Teleki Pál gróf, Magyarország ezidőszerinti külügyminisztere és hozzá mindenben méltó utódja, Cholnoky Jenő.